

Tematické okruhy k SZZ – DĚJINY UŽITÉHO UMĚNÍ

Bakalářský studijní obor Design

DĚJINY UŽITÉHO UMĚNÍ

1. Užitě umění starověkého Egypta

Vliv na umění jiných národů; pramenná základna; vrchol za 18. dynastie
Typologie a techniky výroby starověkého nábytku
Sklářství – východisko (keramika) tvarosloví, techniky
Další umělecká řemesla – práce v kameni, šperkařství

2. Užitě umění antického Řecka a Říma

Vývoj a typologie obydlí – megaron, atriový dům, nájemné bydlení (Řím)
Struktura a výzdoba římského domu; základní typologie a zdobné techniky v nábytkářství
Římské sklářství – vlivy, rozvoj, tvarosloví, zušlechťovací techniky (dochované příklady)

3. Užitě umění starověku

Obytný interiér – proměna obydlí x vývoj nábytku (typologie, výzdobné techniky)
Situace v užití uměleckých řemesel – klášterní x řemeslnické dílny; postavení cechů
Vývoj ve sklářství v západní a střední Evropě – centra, technologie, tvary, zdobné techniky

4. Užitě umění renesance – proměna společnosti a životního stylu

Itálie – inspirace pro Evropu 15. – 16. století
Vývoj reprezentativního obydlí – městský palác x venkovská vila – proměna interiéru
Vývoj renesančního nábytkářství – typologie nábytku x používané výzdobné techniky
Benátské sklářství – historie, techniky, tvary – ohlasy v zahraničí
Italská majolika – hlavní linie vývoje dekoru – šíření na sever od Alp

5. Užitě umění manýrismu s přihlédnutím k českým zemím

Rudolfínský umělecký dvůr a jeho postavení v Evropě (1583–1611)
Opětovné využití řezby při zušlechťování skla – východiska, dekory, Kašpar Lehmann
Vliv italské majoliky do Zaalpí – šíření technologie; habánská fajáns

6. Užitě umění 17. století – přechod od manýrismu po baroko – východiska na počátku 17. století

Vliv politické situace po roce 1620 x vývoj užitého umění v 2. polovině 17. století
Postavení Francie v rámci kulturní Evropy – nábytkářství za vlády Ludvíka XIV. (Charles André Boulle)
Postavení českého sklářství v rámci evropské produkce
Šíření technologie fajánsu na sever od Alp (Delftská fajáns, habánská fajáns)

7. Užitě umění 18. století – od vrcholného baroku přes rokoko ke klasicismu

Triumf baroka 1700–1740
Proměny interiéru a nábytkářství od baroka ke klasicismu – změna výtvarného cítění
Styl Ludvíka XV. x Ludvíka XVI.
České řezané sklo – jeho kořeny a vrchol
Rozvoj nových technologií v keramice – evropský porcelán; měkká kamenina

8. KLASICISMUS jako výtvarný projev v užitém umění

Styl Ludvíka XVI.
Ornamentika, pojetí barvy
Vývoj od klasicismu k empíru – vliv císařství a napoleonských tažení
Anglický klasicismus – Hepplewhite, Sheraton, Adam – empírový interiér a jeho ornamentika

9. Vývoj užitého umění a uměleckého průmyslu v 1. polovině 19. století

Od klasicismu k druhému rokoku

Rozvoj měst

Bydlení – biedermeier – „měšťanský sluh“

Romantické tendence 1. poloviny 19. století

10. Historizující tendence užitého umění 2. poloviny 19. století

Užité umění a umělecký průmysl, nástup druhého rokoka, jeho projevy v interiéru, skle, porcelánu

Od eklektismu a pseudoslohů k vyvrcholení v secesi – podněty, formy, dekory

11. Hnutí ART & CRAFTS: řemeslo versus velkovýroba

Východiska pro hnutí uměleckých řemesel

John Ruskin, William Morris

Estetické hnutí – Christopher Dresser

Proměna výtvarného cítění v 4. čtvrtině 19. století – východiska pro secesi

12. Období 1890–1914

Od secese, přes modernu ke kubismu – hlavní znaky, centra, vůdčí osobnosti

Darmstadt – Mathildenhöhe

Vídeňská secese a moderna, Sezession, Wiener Werkstätte

Adolf Loos a jeho tvorba a postoj k secesi

Nástup české moderny a kubismus

13. Deutscher Werkbund (1907–1934)

Vznik, cíle, činnost, hlavní osobnosti – vnitřní rozpory

Dva vrcholy – výstavy: 1914 – Kolín n/R, 1927 – sídliště Weissenhof

Petr Behrens a AEG – CI

Ludwig Mies van der Rohe

14. Bauhaus (1919–1933)

Vznik, vývoj, konec

Místa působení a vedoucí osobnosti

Inspirace a struktura výuky

Bauhaus x De Stijl

15. Meziválečné období dekorativismu a funkcionalismu

Meziválečná avantgarda – nové poslání architektury a urbanismu

Rondokubismus – v architektuře, interiéru a užitém umění

Art deco – předpoklady vzniku, hlavní centra, vliv z/do zámoří, výstava Paříž 1925

České art deco – hlavní znaky a představitelé

Vliv Deutscher Werkbund po roce 1918, vrchol 1927 – sídliště Weissenhof

MODERNÍ A SOUBOBÝ DESIGN

16. Charakteristika problematiky designu po 2. světové válce – pokusy pokračovat v díle avantgardy, nové tendence, italský a skandinávský design, americký design in action, čeští designeři Zdeněk Kovář a další, česká účast na Expu 58

17. Pokus o integrovaný styl pozdně moderní doby, jeho možnosti a začínající desintegrace

Design 60. – 80. let 20. století (britský a italský design)

Čeští designeři – Stanislav Lachman, René Roubíček a další

18. Problematika designu konce 20. a počátku 21. století

Cesta od postmodernismu k postfordismu

Vývoj designu doby digitální komunikace

Soudobý český design – Bořek Šípek, Milan Knížák, Jiří Pelcl a další

Tematické okruhy k SZZ – DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ Bakalářský studijní obor Design

1. Antické umění. Umění archaického a klasického Řecka (architektura – typy chrámů a slohů, sochařství – hlavní umělecké osobnosti). Helenismus. Umění římského císařství a římské republiky (architektura, typologie staveb, nástěnná malba v Pompejích).
2. Vývoj umění v postantickém světě. Byzantské umění. Raně křesťanské umění. Románské umění (klášterní kultura).
3. Gotická architektura ve Francii. Vývoj katedrál. Opatství St. Denis, opat Suger, Île-de-France, tvarosloví a tektonika katedrální architektury, katedrály v Chartres, v Bourges, v Remeši, kaple Sainte-Chapelle v Paříži.
4. Katedrála sv. Víta – architektura, malířská a sochařská výzdoba. Petr Parléř a jeho huť.
5. Gotické malířství v českých zemích 13. – 15. století (Mistr Theodorik, Mistr Vyšebrodského oltáře, Mistr Třeboňského oltáře) a sochařství v českých zemích ve 2. polovině 14. století (české gotické madony, krásný sloh).
6. Raná renesance: Florencie (architektura, malířství, sochařství).
7. Vrcholná renesance: Řím, Florencie, Benátky, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Raffael Santi, Giovanni Bellini, Tizian.
8. Rudolfské umění a sbírky Rudolfa II. Manýrismus v Evropě (Albrecht Dürer, Lucas Cranach).
9. Italská vrcholná barokní architektura: Gian Lorenzo Bernini a Francesco Borromini.
10. Barokní malba. Caravaggio a římská malba 1. poloviny 17. století.
11. Rembrandt a holandská malba 17. století. Peter Paul Rubens a vlámská malba 17. století.
12. Česká vrcholně barokní architektura. Kryštof Dientzenhofer, Kilián Ignác Dientzenhofer, Jan Blažej Santini-Aichel.
13. České vrcholně barokní sochařství: Matyáš Bernard Braun a Ferdinand Maxmilian Brokoff a malířství (Petr Brandl, Jan Kupecký, Václav Vavřinec Reiner).
14. Romantismus a klasicismus v 19. století.
15. Realismus a barbizonská škola v 19. století.
16. Rodin a sochařství na přelomu 19. a 20. století. Vývoj sochařství v tomto období v českém umění.
17. Impresionismus a postimpresionismus.
18. Secese (Vídeňská secese, Art nouveau, Jugendstil), architektura, malířství, sochařství, užité umění.
19. Kubismus světový a český (kubismus v malířství a sochařství, fenomén české kubistické architektury).
20. Fauvismus, expresionismus, futurismus.
21. Dada a surrealismus.

- 22.** Vývoj moderního abstraktního umění (Vasilij Kandinskij, František Kupka). Neoplasticismus v Holandsku a suprematismus v Rusku.
- 23.** Funkcionalismus v architektuře. Světový vývoj. České meziválečné umění.
- 24.** Poválečná malba. Existencialismus. Abstraktní expresionismus. Informel. Skupina CoBrA. Filozofický směr existencialismus (Jean-Paul Sartre) a jeho odraz v umění, abstraktní expresionismus (Jackson Pollock, Willem de Kooning, Mark Rothko a další), informel (Hans Hartung, Wols) a skupina CoBrA (Karel Appel, Constant, Asger Jorn).
- 25.** Minimalismus a konceptuální umění. Minimalismus (Donald Judd, Robert Morris, Dan Flavin, Carl Andre a další) a konceptuální umění (Joseph Kosuth, Joseph Beuys, Sol LeWitt a další).
- 26.** Realita a materiál v umění. Umění objektu a instalace. Land art. Arte povera. Pop art. Noví realisté, hyperrealismus.
- 27.** Umění akce: happening a performance, body art, hnutí Fluxus (Allan Kaprow, John Cage, George Maciunas, George Brecht, Yoko Ono, Wolf Vostell, Nam June Paik, Dick Higgins, Milan Knížák) a performance a body art (Yves Klein, Bruce Nauman, Chris Burden, Carolee Schneemann, Marc Quinn).
- 28.** Postmoderna. Nejednotnost stylu a jeho rozmanitost, francouzský myslitel Jean Baudrillard (komunikační extáze), rozšíření vizuální komunikace, elektronizace, nová média, videoart, postmoderní malba: německý neoexpresionismus (Anselm Kiefer, Gerhard Richter, Georg Baselitz a další), italská transavantgarda (Sandro Chia, Francesco Clemente, Enzo Cucchi, Mimmo Paladino), gender art (Judy Chicago, Barbara Kruger, Cindy Sherman), otázka smrti a sexuality (Nan Goldin), graffiti (Keith Haring, Jean-Michel Basquiat), kýč a vysoké umění (Jeff Koons) a téma fotografie jako konceptuálního umění (Jeff Wall).
- 29.** Současné tendence od 80. let 20. století. Video art, nová média, ne-fotografie, sound art, net art atd. Současné světové trendy v umění, současné umění u nás, výběr preferovaných uměleckých trendů, umělců a děl.
- 30.** Instalační umění. Neo/Postkonceptualismus. Young British Artists (Damien Hirst, Tracey Emin atd.), u nás Dominik Lang, Eva Kořátková, Pavla Sceranková a další.